

ת"פ 22057/02 - מדינת ישראל נגד בנימין גולדשטיין

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 20-02-22057 מדינת ישראל נ' גולדשטיין

בפני	כבוד השופט דב פולוק
מאישימה	מדינת ישראל
נגד	בנימין גולדשטיין
נאשמים	

החלטה

בפני בקשה שהגישה המבוקש לתאושר גביית עדות באמצעות מערכת טלוויזיה סגורה בין לאומית ("ויאו-קונפrens").

כנגד המבוקש הוגש כתב אישום בו הוא מואשם בביצוע עבירה של פזיות ורשלנות, עבירה לפי סעיף 38(א)(3) לחוק העונשין התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין"),

և עבירה של היזק בזדון, עבירה לפי סעיף 452 לחוק העונשין.

לטענת המאישימה, בתאריך 28.6.2019 בסמוך לשעה 21:00 שנה הנשם לבודו בבית שהושכר על ידי הורי ברחווב שמאגר 25 בירושלים.

הנשם נטל מזcit מהמטבח, נכנס לאחד החדרים בבית, סגר את החלונות החדר והציג מגבות שהניש על המיטה בחדר. כתוצאה מעשי התלקחה אש בחדר אשר נשרף כליל.

לאחר התפשטות העשן בבית העזיק הנשם את כוחות כיבוי האש שפרצו את הדלת ופעלו לכיבוי השריפה.

המאישימה סוברת שכחצאה מעשי הנשם נגרמו נזקי שריפה פיח ועשן בכל הבית. ושבמעשי אלה עשה הנשם מעשה באש או בחומר לקיח בדרך נמהרת ורשלנית שיש בה כדי לסכן חי אדם או לגרום לו חבלה.

עדת התביעה 3 גב' מרם גולדשטיין (להלן: "מרם"), היא אמו של המשיב, המתגוררת דרך קבע באוסטרליה ואינה אזרחית מדינת ישראל.

לטענת המאישימה מרם היא עדה מרכזית ועדותה חיונית להוכחת המעשים המוחשיים למשיב.

המאישימה מבקשת בשל משבר הקורונה ומצב החירום החל בישראל ובאוסטרליה והיות ואין יכולתה של מרם לדעת מתי תוכל להגיע לישראל, לאפשר גביה עדותה של מרם באמצעות ויאו-קונפrens בין מדינתי. זאת בהתאם לסעיף 47 לחוק העזרה המשפטית בין מדינות, התשנ"ח-1988 (להלן: "חוק עזרה משפטית בינלאומית") ותקנה 15 לתקנות העזרה המשפטית, התשנ"ט-1999 (להלן: "תקנות העזרה המשפטית").

המאשימה מצינית שסעיף 47 לחוק העזרה המשפטית בין מדינות מתנה פניה למדינה זרה לשם תיאום גביות ראיות בחו"ל לרבות העדה באמצעות מערכת טלזiosa סגורה בינהו בנסיבות שבית המשפט יאשר כי הראות דרישות לצורן הילך שיפוטי בישראל. כמו כן, היא מצינית שלפי תקנה 15 לתקנות רשיין בית המשפט לאשר בקשה לגביות עדות באמצעות מערכת טלזiosa סגורה בין לאומיות, אם נעשו הסידורים לאפשר לבית המשפט ולבעל הדיון לצפות בכל מהלך העדות, להציג לו שאלות ולאפשר לנאים לשמר קשר עם סגנו ולהציג שאלות לעד באמצעותו.

לאור האמור, מבקשת המבוקשת כי בית המשפט יאשר את גביות העדות ממירים באמצעות הייעוץ חזותית ויאפשר למدينة לפנות אל רשות המוסמכות באוסטרליה לשם הסדרת העדות.

המשיב מתנגד בקשה וסביר שאין לאפשר במקרה זה גביות העדות באמצעות וידאו-קונפראנס. לטענתו, סעיף 47 לחוק העזרה המשפטית בין מדינות עוסקת בחיקור דין במדינה זרה ו/או העברת חוץ לצורן הצגתו כרואה במשפט, ואינו מתאים לעניינו.

המשיב מדגיש שפקודת הראות מחייבת הגעתו של עד לבית המשפט והעדתו בפניו וזאת בשל החשיבות הרבה להתרשם בלתי אמצעית מאמינוותו של העד, בפרט בהיותה של מרירם, לטענת המאשימה, עדה מרכזית. לדידו, העתרות לבקשתו, במקרה דנן, היא בה כדי לפגוע בזכות המשיב להילך הוגן.

דין והכרעה:

גביהות עדות בווידאו-קונפראנס נעשית באמצעות חיבור וידאו שמאפשר שידור קול ותמונה יחד בזמן אמת.

אין חולק שדרך המלך, הטובה והיעילה, היא גביות עדות והתרשם ישירה מהעדים על דוכן העדים בבית המשפט. באופן זה נשמרת זכותם של בעלי הדין לחקירה נגדית, ובית המשפט יכול להתרשם באופן בלתי אמצעי ממהימנות העדים ומדובריהם. כן ניתן לכך את הדיון המשפטי כנדרש ולעשות שימוש באמצעותו אכיפה שמטרתם להבטיח שהעדים ישבו על השאלות המוצגות בפניהם כראוי.

אולם, קיימים מצבים בהם החוק מאפשר גביהות עדות בדרך שאינה ישירה, כך למשל נעשה בתצהירים.

סעיף 47 לחוק העזרה המשפטית קובע כי:

הרשאות רשאית להגיש למدينة אחרת בקשה לגביות ראיות, לרבות העברת חוץ לצורן הצגתו בישראל, אם בית המשפט אישר שהראויות דרישות לצורן הילך משפטי בישראל; לעניין סעיף זה, ואם הבקשת היא בשל הילך תלוי ועומד, "בית משפט" - בית המשפט הדן בהילך הקשור בבקשתו.

הסעיף מתייר העזרות במדינה אחרת לשם קבלת סיוע לרשות התביעה בישראל לגבות ראיות, זאת בתנאי שבית המשפט מגיע למסקנה שהראויות המבוקשות אכן נדרשות לצורן הילך המשפטי המתנהל בפניהם.

סעיף 15 לתקנות הסיעע המשפטי מגדר ממה התנאים הנדרשים לצורך גביהות העדות באמצעות מדינה זרה בקובעו כי:

ביקשו רשות מוסמכת, רשות מוסמכת זורה או בעל דין, שגבית עדות תיעשה באמצעות מערצת טלוייזיה סגורה בין-לאומית, רשאי בית המשפט לאשר זאת אם נעשו הסידורים כדין
לאפשר את אלה:

(א) לבית המשפט ולבעלי הדין - לצפות بعد בכל מהלך העדות, לשמעו אותו ולהציג לו שאלות;

(ב) לנאים - לשמור על קשר עם סניגורו, ולהציג שאלות לעד באמצעותו

בתקינה זו קבועים התנאים לאופן גבייתה של העדות. נדרש כי בית המשפט ובעלי הדין יוכלו לצפות ולשמעו את כל מהלך העדות ושתהיה להם אפשרות להפנות שאלות לעד.

כמו כן נדרש שאופן ביצוע היידאו-קונפרנס יאפשר לנאים לשמור על קשר רציף עם הסניגור שלו ושיכל אף הוא להפנות שאלות לעד.

כאן המקום לציין שגם המשפט הפלילי מכיר באפשרות שעדות שנגבתה בחו"ל תוגש במשפט פלילי בישראל, וזאת בהתאם לאמור בסעיף 14 לפקודת הראות [נוסח חדש], תשל"א-1971 לפיו:

על אף האמור בחוק סדר הדין הפלילי, תשכ"ה-1965, מקום שנגבתה עדות מחוץ לתחום שיפוטם של בתי המשפט בישראל, מכוח כל אמנה, הסכם או דין, לצורך היליך פלילי בישראל, רשאי בית המשפט להתר שפטווקול העדות שניתנה כאמור יוגש כראייה במשפט, ובלבד שבית המשפט ראה להנחת דעתו שיש סיבה מספקת להיעדרו של העד שהעד לפוי הפרטוקול וכי לנאים או לעורך דיןו ניתנה הזדמנות לחזור את העד חקירה שכנגד בשעה שנגבתה העדות.

בעניין זה נסיף כי הן החקיקה והן הפסיכיקה מתירות שימוש במצולמות ידאו לשם גביית עדות מחוץ לאולם בית המשפט בנסיבות מסוימות, תוך איזון בין אינטרס ההגנה על הקורבן אינטראס הבטחת זכויות הדינו של הנאים. בהקשר זה, לא עולה השאלה באשר למיקומו הפסיכיפי של העד, במקום אחר במדינה או במדינה אחרת.

כאמור, אין חולק שלכתחילה ראוי לשמעו עד על דוכן העדים באולם בית המשפט, עם זאת, ולנוח האמורים הטכנולוגיים הקיימים היום, המאפשרים לבית המשפט להתרשם מן העד ישירות, לפקח על חקירותו ולכוונה בזמן אמיתי, יכול בית המשפט לקבל תמונה ברורה מהעד ומהעדות. נראה כי במקרים בהם אין אפשרות להביא את העד לבית המשפט, יש להתר שפט העדות באמצעותו יידאו-קונפרנס.

ברע"א 3810/06 **דורין ב' שמאן גולדשטיין** (ניתן על ידי השופטים גרוןיס, נאור וחיות, ביום 24.9.2007), נדונה השאלה האם להתר שמיעת עד בהליך אזרחי, באמצעות יידאו-קונפרנס. בית המשפט במקורה זה דחה את הבקשה. עם זאת, המקורה נבחן לגופו של עניין לאור צרכי העדות הפסיכיפית למשפט ומידת מרכזיותה של העדות לצורך הכרעה בהליך. שלושת השופטים שדנו בתיק סברו שאין לשולח אפשרות זו, במקרים המתאים. השופטת נאור מפרט בפסק הדין את השיקולים הבאים אותם יש לשקל בבוא בית המשפט להתר גביית עדות מחוץ למדינתה:

"על המבקש גביית עדות מחוץ למדינה להוכיח כי פניותו לבית המשפט נעשתה בתום לב; כי העדים שהמבקש

חפץ בגביהת עדותם ימסרו עדות רלוונטיות לשאלות השניות בחלוקת; וכי **קיימת סיבה טובה** המונעת את בואם של העדים לחקירה בישראל..."

שלושת המבחןים האמורים מתווים את קבלת ההחלטה האם לאפשר לקבל עדות המבוקשת בויאו-קונפרנס והם:

- הראשון - על בית המשפט לבדוק את תוכן הלב שבבקשה, נדרש כי פנית המבקש נעשתה בתום לב,
- השני - מידת הרלוונטיות ונחיצותה של העדות לשאלות השניות בחלוקת, נדרש שהעד שעדותו מבוקשת ימסור עדות שהיא רלוונטית ומהותית להכרעה בשאלות השניות בחלוקת בין הצדדים.
- השלישי - נדרש לבדוק מהו המנייע לאי התיצבות העד בבית המשפט, הינו, נדרש סיבה טובה המונעת הגעתו של העד מחוץ לארץ.

שלושת המבחןים האמורים יבחנו בהתחשב בנסיבות הספציפיות של כל מקרה לגופו.

מן האמור עולה שאין לשולח את גביית העדות באמצעות ויאו-קונפרנס מקום שבו העד נמצא בחו"ל. גם בבית המשפט הפלילי. ואולם, יש לאזן זאת עם זכותו של הנאשם לה העד תימסר בפנוי ויש לצמצם את האפשרות שבית המשפט לא יוכל להתרשם כראוי מהעד ודבוריו.

בין הטעמים שהוכרו בפסקה כתומים טובים להימנע מהגעה לעדות בישראל ניתן למשל טעמי בריאות, מצב ביטחוני במדינה, התחייבות קודמות של עדים שלא ניתן להשתחרר ממנה.

השופט גرونיס מתיחס בראשית פסק הדין לקדמה הטכנולוגית בימנו המאפשרת התרומות ישירה של בית המשפט מן העד, ומציין גם אותה יש להביא בחשבון:

"**האמצעים הטכנולוגיים לגביית עדות מחוץ לכטלוי בית המשפט העומדים לרשותנו** כוון מאפשרים **לבית המשפט להתרשם** מן העד באופן ישיר, ואף לפكه על חקירתו ולכוננה בזמן אמיתי. בית המשפט יכול לקבל תמונה ברורה, תרתי משמע, באשר למהימנותו של העד ועל כן קטן החשש מפני העדרה של התרומות ישירה מן המעד וכן העדות...אעיר בהקשר זה, כי **המשפט הפלילי הישראלי** מכיר בשימוש במכשירות וידאו לשם גביית עדות מחוץ לאולם בית המשפט בנסיבות מסוימות. כך למשל, ניתן לגבות את עדותו של מתלון במשפט פלילי בשל עבירותimin איז או בשל עבירות סחר בבני אדם לעיסוק בזנות באמצעות תלוייה בمعالג סגור...כלומר, במשפט הפלילי הוכר השימוש בטלוויזיה בمعالג סגור כפולה רואייה בין האינטרס של הגנה על הקורבן לבין הבטחת זכויותינו הדיוויניות של הנאשם.

...

מכל מקום, ברי כי לשינוי במציאות הטכנולוגית השלכות רבות המחייבות בוחינה מחדש של האופן בו מפעיל בית המשפט את שיקול דעתו בעת שהוא דין בבקשת לגביית עדות מחוץ לתחום השיפוט. לא ניתן לבחון בבקשתו למתן עדות בהיעדרות חזותית כאילו הוא בקשות למתן עדות באמצעות שלוח".

בהמשך דבריו מציין השופט גرونיס שיש לבדוק כל מקרה לגופו לפי נסיבותו ואין לקבוע מסגרות-

"ברוי, כי ככל שהעדות חשובה ומרכזית יותר וככל שהbabת העד בבית המשפט כרוכה בקשיים רבים יותר או בנזק רב יותר לעד, כך ייטה בית המשפט להתר עדות בהיעודות חזותית.

בנסיבות מסוימות יידרש בית המשפט אף לשקל אם מתעורר חשש כי התרת עדות בהיעודות חזותית תוביל לפגיעה באינטרס ציבורי או בתקנת הציבור....הטעם שביסוד התביעה אינו עומד לבדוק ובכל מקרה יהא על בית המשפט להציג מולו את הפגעה האפשרית בהליך ובצד שכנגד".

במקרה דנן אני סובב שיש להביא בחשבון שכתוצאה מגפת הקורונה נמלי תעופה ריקים, טיסות המבוטלות בדרך קבוע וחוות בידוד של שבועיים לאחר הטישה, כשאין צפי ליציאה קרובה מן המצב.

כל זאת יחד עם השיפור בטכנולוגיה המאפשרת ביצוע וידאו-קונפראנס. ההחלטה שאוזכרה לעיל, ניתנה על סמך יכולת הטכנולוגית שהייתה קיימת אז ותקופת הקורונה אף חידדה את השיפור הטכנולוגי בתחום.

לאור מכלול הנתונים, אני החליטי לקבל את בקשה המבקשת ולאפשר לעدة מרים להעיד בדרך של היעודות חזותית מאוסטרליה. שכן, על פניו, נראה שהבקשה שהוגשה בתום לב, מרים, העודה המבקשת, היא עדיה שעודתה מרכזית בתיק, כפי שציינה המבקשת ומגפת הקורונה היא נסיבה חריגתית וראויה המצדיקה אי התיציבות העודה לדין בישראל.

על המשימה לקבל את אישור בית משפט זה לגבי התנאים הטכניים לגביית העדות בדרך של וידאו-קונפראנס.

ניתנה היום, כ"ב חשוון תשפ"א, 09 נובמבר 2020, בהדר
הצדדים.